

SUOMEN PUNAISEN RISTIN TOIMINNAN RAHOITUS

Läpinäkyvyys toiminnan rahoituksen suhteen on yksi järjestön toiminnan luotettavuuden perusta. Järjestökoulutuksessa on tärkeä tuoda esiin periaatteet järjestön toiminnan rahoituksesta.

Katastrofirahasto ja muu toiminnan rahoitus

Olennaista on erottaa katastrofirahaston rahoitus ja järjestön toiminnan muu rahoitus toisistaan. Aktiivisten toimijoiden ja luottamushenkilöiden koulutuksessa rahoituspohjaa voi kirkastaa esimerkiksi kokoamalla fläpille osallistujien kanssa keskustellen varojen keruutavat ja varojen käyttötavat erottaen katastrofirahasto ja järjestön muu rahoitus toisistaan.

	Varojen keruu	Varojen käyttö
Katastrofirahasto	<ul style="list-style-type: none"> • Katastrofirahaston keräykset esim. Operaatio Nälkäpäivä • Tiettyyn avustusoperaatioon kohdistetut keräykset, (esim. Haiti-keräys 2010) • Säännölliset lahjoittajat • Kuukausilahjoittajat • Testamentit • Lahjoitukset katastrofirahastoon • Kontti: 25% tuotosta 	<ul style="list-style-type: none"> • Kotimaan avustustoiminta - esim. apu äkillisissä onnettomuuksissa kuten tulipalon jälkeen. • Kansainvälinen avustustoiminta - katastrofiapu - kehitysyhteistyö
Järjestön muu varainhankinta	<ul style="list-style-type: none"> • Hyväpäivä-keräys • Jäsenmaksut (henkilöjäsenet, kannatusjäsenet, esim. yritykset) • Testamentit ja lahjoitukset Punaiselle Ristille • Tuotemyynti (kortit, ensiapu- ja järjestötuotteet) • Kotimaan kuukausilahjoittajat • Säännölliset kotimaan lahjoittajat • Kontti • Suurarpajaiset • Sijoitusten tuotot • Valtion avustukset ja korvaukset • Projektirahoitus • EU, RAY ym. • Sponsorointi, yritys yhteistyö • Koulutus- ja palvelutoiminnan tuotot • Muut kuin katastrofirahaston keräykset 	<ul style="list-style-type: none"> • Vapaaehtoistoiminnan ja osastojen tukeminen esim. ystävätoiminta, ensiaputoiminta, terveyden edistäminen jne. • Osastojen tueksi tuotettava materiaali, koulutus jne. • Avustustoiminnan suunnittelu ja kehittäminen • Projektit kotimaassa ja kansainvälisesti • Jäsenhuolto, esim. jäsenlehti • Järjestön hallinto

Kysymyksiä ja vastauksia taloudesta

Tässä muutamia yleisesti kysytyjä kysymyksiä Punaisen Ristin talouteen liittyen tueksi koulutukseen. Kiperissä kysymyksissä voi kääntyä myös piiritoimiston tai keskustoimiston puoleen.

Kysymys	Vastaus
Paljonko lahjoituksista Punaiselle Ristille menee apuun, paljonko hallintoon?	<p>Katastrofirahaston keräyskulut eivät saa ylittää 15 %:a. Useimmiten ne ovat noin 10 %:n luokkaa. Keräyskulujen vähentämisen jälkeen katastrofirahaston varat käytetään avustustoimintaan.</p> <p>Avunanto tarvitsee myös hyvää hallintoa. Hallintokulut rahoitetaan mm. Punaisen Ristin tuotemyynnin, yleiskatteisten lahjoitusten, jäsenmaksujen ja sijoitustoiminnan avulla.</p>
Menevätkö jäsenmaksutkin sitten palkkukuluihin?	Jäsenmaksut, kuten muutkin Punaisen Ristin tulot, käytetään Punaisen Ristin toimintaan. Toimintaa varten tarvitaan myös työntekijöitä. Uuden jäsenen ensimmäisen vuoden jäsenmaksu menee kokonaisuudessaan osastolle. Jäsenmaksusta 40 % menee osastolle, jolloin se tukee suoraan paikallista toimintaa.
Mitä merkitystä on pienellä lahjoituksella tai 20 euron jäsenmaksulla puhuttaessa järjestön miljoonien eurojen kokonaisuuksista?	<p>Vaikka Punaisen Ristin luvut vaikuttavat suurilta, niin ne kertyvät useista pienistäkin lähteistä. Kun esim. Nälk-päivä-keräyksen aikana yli 15 000 vapaaehtoista kerääjää saa lippaan täyteen (= n. 150 euroa), kertyy siitä jo yli 2 milj. euroa. Jokainen euro merkitsee – eurot muuttuvat esim. ruuaksi, lääkkeiksi tai teltoiksi.</p> <p>Jo 4 eurolla saamme lämpimän huovan kotinsa menettäneelle, 10 eurolla puuroa koko kylälle, 20 eurolla perustarvikkeet sisältävän vauvapaketin ja 50 eurolla sidetarvikkeita sadan poliklinikkapotilaan hoitoon. Myös esim. jäsenmaksut ja korttimyyntituotot tekevät osaltaan Punaisen Ristin avustus- ja ohjelmatoiminnan mahdolliseksi.</p>

Kysymys	Vastaus
Saako Punainen Risti valtion tukea toimintaansa?	Punainen Risti ei saa suoranaista valtion tukea kuin joidenkin lähinnä kansainvälisistä sitoumuksistamme johdettujen erityistehtävien hoitoon. Ulkoministeriö kanavoi kansainvälistä kriisi- ja kehitysapuaan luotettavien ja tehokkaiden järjestöjen kuten Punaisen Ristin kautta. Kuitenkin kansainvälisessä avustuksessa suomalaisten yksityishenkilöiden suoraan Punaiselle Ristille antamalla lahjoituksilla on merkittävä osa. Punaisen Ristin riippumattomuus taataan parhaiten laajan lahjoittajajoukon turvin, joka luottaa järjestön omaan kykyyn valita avustuskohteensa tarpeen ja ainoastaan tarpeen perusteella.
Miksi jäsenmaksuja ja lahjoituksia pyydetään yksityisiltä ihmisiltä? Eivätkö rikkaat yritykset tue Punaisen Ristin toimintaa?	Kyllä yritykset tukevat Punaisen Ristin toimintaa niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Esimerkiksi Japanin maanjäristys keväällä 2011 herätti yritysten auttamishalun. Yksityisten suomalaisten lahjoitusten osuus Punaisen Ristin katastrofirahastoon tulleista lahjoituksista on kuitenkin edelleen noin 90 %, yritysten noin 10 %, mikä on sama suhde kuin esim. Yhdysvalloissa. Monet lahjoittajat takaavat Punaisen Ristin riippumattomuuden avun kohteita ja avustustapoja valittaessa.
Maksaako Punainen Risti veroa saamistaan lahjoituksista?	Ei maksa, vaan lahjoitukset voidaan käyttää kokonaisuudessaan avustustoimintaan.
Olen kuullut, että Punaisen Ristin joulukorteista menee vain murto-osa myyntihinnasta Punaiselle Ristille. Eikö tämä ole kuluttajan harhaanjohtamista?	Punaisen Ristin korttimyynti on tärkeä varainhankintamuoto järjestölle – ja kuluttajalle helppo tapa auttaa Punaisen Ristin työtä. Eniten kortin hinnasta menee toiminnan tukemiseen silloin, kun se ostetaan suoraan Punaisen Ristin verkkokaupasta tai Punaisen Ristin osastolta tai piiritoimistosta. Kaupan porras haluaa ymmärrettävästi oman myyntikatteensa korteista, joten kaupoista ostettaessa Punaiselle Ristille menee vähiten. Kauppojen avulla kortteja on kuitenkin myynnissä kaikkialla Suomessa, ja niinpä niiden kokonaistuotto järjestölle on noin miljoona euroa.

Kysymys	Vastaus
Miksei kaupoissa ole sitten myynnissä vaikkapa punaisella ristillä varustettuja t-paitoja ja muita tuotteita, joista menisi osa hinnasta Punaisen Ristin työhön?	Punaisen ristin käyttö myyntituotteissa on poikkeuksellista. Punainen risti on ennen kaikkea kansainvälinen suojamerkki, joka suojaa lääkintä- ja avustushenkilöstöä aseellisissa kriiseissä. Lisäksi sitä käytetään ilmaisemaan Punaisen Ristin järjestöä, sekä tietyin edellytyksin merkitsemään sairaaloiden poliklinikoita sekä sairaankuljetuskalustoa. Myyntituotteissa tunnusta käytetään aivan poikkeuksellisesti Punaisen Ristin korteissa ja adresseissa, Punaisen Ristin ensiapulaukuissa ja -kirjoissa sekä muutamissa muissa järjestön omissa tuotteissa.

Varainhankinnan etiikka

Punaisen Ristin periaatteet ja perustehtävä ohjaavat myös varainhankinnan keinoja. Ideologisessa järjestössä ei voimavaroja voida eikä haluta hankkia keinoja kaihtamatta. Varainhankintaan ja varojen käyttöön liittyy paljon eettisiä kysymyksiä.

Järjestö vastaa varainhankinnasta ja varojen käytöstä sekä jäsenille että välillisesti kaikille niille, jotka voivat saada apua ko. varoin. Joskus on hedelmällistä miettiä kuinka paljon työtä vaikka Nälkäpäivä-kerääjä tai myyjäisiin leiponut vapaaehtoinen on tehnyt 10 euron keräämiseksi – ja mihin ja millä perustein tuo valtava työpanos nyt käytetään. Kaikkien tukijoiden on myös saatava tietää, millaiseen toimintaan heidän tukensa käytetään, ja kuinka suuri osa esim. tuotteen myyntihinnasta ohjautuu suoraan toimintaan.

Esimerkiksi luottamushenkilöiden koulutuksessa voi yhdessä koota varainhankinnan eettiset säännöt. Aineistona kannattaa hyödyntää katastrofirahaston sääntöjä ja keräys- ja tilitysohjetta.

Kouluttajan aineistoa

- Tämä on Punainen Risti, PowerPoint -diaesitys (dia 19): Näin toiminta rahoitetaan
- Operaatio Nälkäpäivä, PowerPoint -diaesitys (Nälkäpäivä-diat päivitetään joka vuosi, jotta ne tukevat Nälkäpäivän teemaa ja vuoden tavoitetta.)